

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ของสำนักงานคลัง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นการค้นหาความเสี่ยงการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการให้บริการ โดยหน่วยงานจึงได้กำหนดมาตรฐานการป้องกันการทุจริตเพื่อช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในหน่วยงานได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงการทุจริต การออกแบบ และการกำหนดมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ตลอดจนจะช่วยให้การสร้างความเสี่ยงมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีมาตรการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
ความเสี่ยง (Risk)	ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลกระทบทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ผลกระทบทางลบ เรียกว่า ความเสี่ยง ผลกระทบทางบวก เรียกว่า โอกาส
ความเสี่ยง / ปัญหา	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่ยังไม่เกิด ต้องหามาตรการควบคุม ปัญหา : เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว รู้อยู่แล้ว ต้องแก้ไขปัญหา
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอย่างไรบ้าง
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตภายในหน่วยงาน
๒. เพื่อรับทราบปัญหา หรือสาเหตุในกระบวนการให้บริการที่อาจจะส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการทุจริต
๓. เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการในการจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต

๑. วัฒนธรรมหรือความเชื่อของสังคมที่ถูกหล่อหลอมหรือสั่งสมมาตั้งแต่อดีต เช่น ของฝาก ของขวัญ ค่าตอบแทน
๒. สังคมแบบอุปถัมภ์เกื้อกูล ไม่ได้ยึดหลักการ ระบบ หลักเกณฑ์ และความถูกต้อง
๓. แรงกดดันส่วนตัว เช่น รายได้ไม่พอใช้จ่าย ภาระหนี้สิน
๔. ขาดการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ เช่น กฎหมายที่หย่อน การมอบอำนาจบุคคลหนึ่งมากเกินไป

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. ด้านการอนุมัติ อนุญาต การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐ
๒. การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ การอำนาจที่ คือ อำนาจที่ได้จากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ
๓. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ได้แก่ โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ไม่รวมโครงการที่หน่วยงานรับงบประมาณ “ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ”

การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๑ เกณฑ์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์อาจเกิดขึ้นได้สูงมาก แต่ไม่เกินร้อยละ (ร้อยละ ๓)
๔	เหตุการณ์อาจเกิดขึ้นได้สูง แต่ไม่เกินร้อยละ (ร้อยละ ๒)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นไม่เกิน (ร้อยละ ๑)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นไม่เกิน (ร้อยละ ๐.๑)
๑	เหตุการณ์ที่ไม่น่ามีโอกาสมากขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

ตารางที่ ๒ เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก
๔	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง
๓	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง
๒	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ
๑	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก

ตารางที่ ๓ ระดับความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑.การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	-กองทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุมีภารกิจสำคัญ และมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานภายใน ซึ่งยังต้องได้รับการควบคุมภายใน คือ การควบคุม การจ่ายโดยทรัพย์สิน การจดทะเบียนการควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ด้านวัสดุ เครื่องใช้ สำนักงาน ตลอดจนยานพาหนะต่างๆ	ปานกลาง	-ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม (Physical and Environment Risk) -กำชับเจ้าหน้าที่ผู้ใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยตนเองและเข้าอบรมตามที่หน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอก จัดอบรมเป็นระยะเพื่อให้มีทักษะความรู้ สามารถแก้ไขปัญหาได้
๒.การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	-การนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยทุจริต	ต่ำ	-หน่วยงานมีการตรวจสอบและให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เรื่องการใช้ทรัพย์สินเป็นประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม
๓.การจัดซื้อจัดจ้าง กองโรงงานช่างกลมีหน้าที่เกี่ยวกับการซ่อมบำรุงรักษายานพาหนะ เครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรงของหน่วยงานของกรุงเทพมหานครและงานอื่นๆ ตามที่ผู้บริหารได้มอบหมายให้ปฏิบัติ	-การจัดหาอะไหล่สำหรับเปลี่ยนทดแทนมีราคาสูงกว่าราคาที่มีการจัดจำหน่ายในท้องตลาด	ปานกลาง	-จัดตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบราคาอะไหล่ในท้องตลาด เพื่อปรับปรุงข้อมูลในระบบฐานข้อมูล (Data base) ระยะไตรมาส เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของราคา
๔.การบริหารงานบุคคล	-การเรียกร้องหรือยอมรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันใดโดยมิชอบเพื่อแรกรับการประเมินผลการปฏิบัติราชการ การแต่งตั้ง โยกย้าย	ต่ำ	-กรุงเทพมหานครมีหลักเกณฑ์การสรรหา และคัดเลือก การแต่งตั้ง โยกย้าย เจ้าหน้าที่